

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan so leta 1942 partizanski enote napadile sovražno postojanko v Podpoljanah in Retjah.

TRŽAŠKI DNEVNIK

PO SPREJETJU PRAVLNIKA O DOPOLNILU POKOJNIN

PRISTANIŠKI DELAVCI UGOVARJAJO dejanskemu priznanju zakona o plovbi

Kaj je z deleži Doma pristaniških delavcev za tiste, ki pojdejo v pokoj? - Veliko pomanjkanje dela v pristanišču

Vprašanje dopolnila pokojnjina Zavoda za socialno zavarovanje pristaniških delavcev ali njihovim svojem je torej rešeno. Toda res je ga je svet pristanišča delal, ustavnovile na podlagi raztegnitve italijanskega zakona o plovbi, proti katemer so delavci že od vsega začetka protestirali. Pri tem so jimi navidevno sledili tudi njihovi kominformovski voditelji, ki pa so zakon dejansko sprejeli.

Ureditev izplačil iz dopolnila pokojnjinskega sklada je vsekakor pozitivna stvar, čeprav se niso znane podrobnosti. Ce bo sva dovolj velika, tedaj se bodo upokojeni pristaniščni vsaj skromno preživili. Tako lahko pojdejo tudi v pokoj številni starci delavci, ki niso mogli započuti dela, ker so same pokojnine Zavoda za socialno zavarovanje nezadostne. Znano je, kako težko delo opravljajo prvi nosači v pristanišču, pa so med njimi tudi taki, ki so že dosegli 72 let starosti, a se niso bili upokojeni, čeprav jim to že zdavnaj pritiče. Z upokojitvijo teh delavcev, pa se odpre tudi vrata v pristanišča družbe za mnoge nestalne delavce, ki že mnogo let kažejo na to. To je pozitivna plat vprašanja.

Vendar delavstvo ni zadovoljno z načinom rešitve. Ker je stvar uveden svet oziroma urad pristaniščega dela, so voditelji pristaniških delavcev že enkrat dejansko sprejeli in priznali novi zakon, proti katemu so se vsaj z besedami nekaj casa borili. Delavstvo pa tega zakona ne mara, ker mu je v skoču in mu jemlje predobitje iz leta 1945. Zato se delavci tudi niso prav niti nadvišili na slavospevi Muslima na zadnji skupščini v Domu pristaniških delavcev, kar je napovedal sporazum o dopolnilu pokojnjine.

Pristaniščki pa so na omenjeni skupščini tudi vprašali, kaj je z deleži Doma pristaniških delavcev tistih težakov, ki pojdejo v pokoj. Muslim se je izgovarjal, da ni urejeno vprašanje vniknježje, katastrofik, kar pa ni res, ker izvleček iz zemljiške knjige jasno govori o lastnini parcele in stavbe. Zato morajo delavci vstopiti v izplačilo svojih delavcev in so vsi izgovorjeni prilečeni za lase.

Pristaniščki delavci pa so tudi zaskrbljeni, ker imajo vedno natančno delo. Pred dnevi niso ves dan vkrkali ali izkrkali niti enega zavojnika blaga v pristanišču. Nekateri delavci niso še dva tedna sploh niti delali, drugi so v enem tednu delali le en dan, druge pa so poslali na dopust. Tako so sko-

Komisija Intersoc v okoliških občinah

Miljski kominformistični župan navaja neresnične podatke o številu Slovencev v miljski občini

Clanji Intersoc so tudi včeraj nadaljevali z razgovori s predstavniki političnih organizacij, medtem ko so ves popoldan porabili za razgovore z predstavniki okoliških občinskih svetov. Tako so v dopolnilskih urah sprejeli dr. Agneta za SDZ, ki se je v razgovoru zadržal en uro.

Opazovalci so si ogledali tuji jugoslovanski - italijansko mesto pri Gorici, potem so pa prišli v Nabrežino, kjer so se ustavili več kot uro in tričetrti v razgovoru z vsemi predstavniki političnih skupin, ki so zaostopane v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu. Od tam so se precejno zamudili odpeljali v Zagonik, kjer so opazovalci sprejeli prav tako predstavniki vseh političnih skupin.

Zapadni bankovci

Consco predsedstvo ponovno opozarja, da se s 30. junijem neha veljavnost obtoka bankovcev Bancs d'Italia po 50, 100, 500 in 1000 lire. Prav tako ne bodo več v obotku začasni ček po 5.000 in 10.000 lire. Lepaki s čeki bankovcev, ki bodo potegnjeni iz prometa, so izobeseni v prostorih vseh kreditnih ustanov in poštini uradov.

Sindikalna borba v FOMT

V dolgorajnih pogajanjih je podjetje FOMT (Tržaške livanice) v mehanične delavni-

ce znašalo število napovedanih 10 odprtov na 4 odprtose.

Priekinja pa so se pogajanja z raztegnitev pogode trgovskih načinov v delavcev, ker tržaški trgovci niso hoteli pristati na to, da se vključi draginjska dokladna v osnovno plago ali mezo zlasti zato, ker nekoč je priznati zaravnovanja periodičnih povisov na pristaniških družbah in sindikatu ne posvečajo pozornosti, ker so se zanimali le za italijanske volitve, kabir ki bilo vse odvisno od njihovega izida. Delavci pa pravijo, da je treba predvsem rečevati tujašnja socialna, razredna in delovna vprašanja ter proučevati vse možnosti, da se kriza vsov ublaži.

Prekaj je, da smo do vsega zaznamovali število delavcev, ki so se zanimali za italijanske volitve, kabir, ki bilo vse odvisno od njihovega izida. Delavci pa pravijo, da je treba predvsem rečevati tujašnja socialna, razredna in delovna vprašanja ter proučevati vse možnosti, da se kriza vsov ublaži.

DOLGA VERIGA TRAGIČNIH DOGODKOV

VČERAJ TRI SMRTNE ŽRTVE: pod avtom, pri delu, samomor

Angleški vojaški auto povozil sodnega sluga. Delavec padel z zidarskega odra. Iz neznanih vzrokov spil steklenico zveplene kislino

Nekaj minut pred 9. uro je pripeljali že mrtvega v bolnišnico 58-letnega Giacoma Feletti, ki je bil skedenj št. 40, ki se je poneseval po ulici.

Prekaj, ki jo je uveljal policija, je ugotovila, da je Feletti delal na zidarskem odru, ki je bil pritrjen na tramovin zapičenih v steni skladnice v gradnji v prosti luki. Medtem je Feletti zvrnil kad malte na 80 otrok, od katerih je 53 slovenskih in 27 italijanskih.

Vsaka skupina je sestavljena iz 8 otrok. To je v mili-

čini občini 8 tisoč Italijanov in 3.400 ljudi s slovenskim občinskim jezikom. To pa vomeni 30 odst. in 18 ali 20 kot županijevi agent, sedanji De Gasperijev agent pri ZVU. De Gasperijev agent je izbran v svoji najnovnejši knjigi, ki je izbran v čistem gorskem zraku do konca kolonije.

Vsaka skupina je sestavljena iz 8 otrok, od katerih je 53 slovenskih in 27 italijanskih. Vslovensko skupino je upravljala županija, ki se posreduje v pravilu na tla, a ostalo je zavretlo v glavi in tako je zeljal v globino ter priletel na tračnice velikega žerjava.

Ponesrečenec so delavci takoj, ki so mu ugotovili poleg drugih poškodb tudi verjetno prebitje lobanje s pretresom možganov, zlom desne ključnice, zlom desne noge in verjetno zlom kolonik, takoj odspolali na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravnik se niso zmotili kajti nesrečni Gallo je ob 15.45 podlegel poškodbam. Ob 15.50 so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico.

Pristaniščki delavci pa so tudi zaskrbljeni, ker imajo vedno natančno delo. Pred dnevi niso ves dan vkrkali ali izkrkali niti enega zavojnika blaga v pristanišču. Nekateri delavci niso še dva tedna sploh niti delali, drugi so v enem tednu delali le en dan, druge pa so poslali na dopust. Tako so sko-

prišli na vsega, ujelo pet fasirov, več pa jih je bilo ubitih in ranjenih. Domačini pravijo, da se niso videli ljudi, ki so tako brezgavo bežali, kot tudi vkrkali.

Zdravnik se niso zmotili kajti nesrečni Gallo je ob 15.45 podlegel poškodbam. Ob 15.50 so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravnik se niso zmotili kajti nesrečni Gallo je ob 15.45 podlegel poškodbam.

Ob 15.50 so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

Zdravniški preglej je ugotovil, da je Floriani verjetno prebitje dozpo zveplene kislino. To ugotovitev je potrdila tudi agent, ki je poleg možganov, agent se je pribljal mužu in ko je opazil, da je v resnem stanju je takoj obvestil RIK, ki je poslal na mestno sodelnika, s katerim je bil nekoliški agent na k. kirurški oddelki, vendar se niso izognili njenega obupnega.

OB STIKIH KOMISIJE SOCIALISTIČNE INTERNACIONALE Z ZASTOPNIKI GOSPODARSTVA PROPAD TRŽAŠKE MORNARICE

Prilastitev tržaških pomorskih družb in njih vključitev med italijanski državni kapital je vzela Trstu najdragocenije - svobodo odločanja

Pred dnevi smo v našem listu prikazali, kako se je odražalo upravljanje rimskih uradnikov nad prometom tržaškega pristanišča. Dokazali smo s citati iz uredniških knjig, da je za krizo pristanišča kriva nasilna povezano Trsta na Italijo. Isto je izroki tudi za predstavniki ostalih važnih gospodarskih panog Trsta in predstavniki za propad tržaškega pomorstva.

Ponovno dajmo besedo številkom in citatom, katere rimski uradniki prav gotovo ne bodo predržali komisiji socialistične internacionale, ki v teh dneh v Trstu proučuje tržaško upravljanje.

Trst je imel zadnje mirno leto pred prvo svetovno vojno 180 ladij s skupno tonazo 610.432 brutto registrskih ton.

Zadnje mirno leto pred drugo svetovno vojno se je tržaška mornarica skrčila na 133 ladij s skupno tonazo 520.600 brutto registrskih ton.

Padev tržaške mornarice v obdobju med obema svetovnima vojnami gre na račun premeščanja tržaških ladij v Genovo, Livorno, Bari, Napoli in druga italijanska pristanišča, saj so tem obdobju odpeljali iz Trsta 141 ladij.

Nadaljnje odvajanje ladij iz Trsta, ki ga lahko točneje označimo s čisto navadno krajem, vojna in povojno odvajanje ladij je pozvorilo, da je tržaška mornarica padla do 1950. leta na borbi 83 ladij skupno tonazo 142.306 brutto registrskih ton.

Od takrat pa je tonaža tržaške mornarice ponovno padla. Zadnji dosegli podatki se nanašajo na stanje 1. julija 1952 in so bili objavljeni v uglejedni italijanski reviji »La marina mercantile« (leto V, št. 11 novembra 1952 stran 506) dokazujejo, da je bilo takrat v tržaškem pristanišču registru vpisanih komaj 118.406 ton ladij. Med temi ladijami pa sta stari tudi dve veliki prekoceanski potniški ladji »Saturnus« in »Vulcanus«, ki sta že vso povojno leto v italijanskih pristaniščih. Ce odstevemo ti dve ladji vidimo, da znača sedanje stanje tržaške mornarice komaj 61 ladij skupno tonazo 69.570 ton. Vzporedno s padcem tona-

že tržaškega ladjevja so še tudi razne reorganizacije, ki so prikrovale postopno prilagjanje tržaških pomorskih družb s strani italijanskega državnega kapitala. 1937 leta so se te reorganizacije končale tako, da so vse tržaške pomorske družbe absorbirale stiri velike državne italijanske pomorske družbe.

O teh reorganizacijah piše znani tržaški univerzitetni profesor P. Luzzatto Fegiz v zborniku: »L'economia della Venezia Giulia«, katerega je izdala tržaška univerza institut za statistiko 1946, leta med drugim sledi:

«Vedno bolj rastoče skrb osebje tržaškega sedeža družbe so zelo osnovane, ker do sedaj niso napravili še prav nič, da bi obnovili potniški promet skozi naše pristanišča. Obenem pa postopno zmanjševanje uradov jasno govori o tem, da upravni organi ne misljijo dati Trstu potrebnih ladij.

Potniški urad, ki je započel pred vojno 30 oseb, jih

(Nadzorovanje na 4. strani)

Padli so za svobodo in neodvisnost rodne grude

Na svojem obisku po našem podeželju so delegati Intersoc prav gotovo videli v sleherni naši vasi spomenike, ki jih je ljudstvo teh vasi postavilo svojim padlim borcem v narodnoosvobodilni borbi. Na našem ozemlju, tako, v conji A, kakor po vsej slovenski zemlji sploh, je sleherna vas dala v narodnoosvobodilno vojsko vse svoje razpoložljive sile. Borba je bila dolga in nadčloveško težka in zahtevala je velikanski žrtve. In spomeniki, ki so kot na mrtvi strazi posejani vse od Dotine, Boljuncu, Boršta, Rimanj, Bazovice, Trebič, Padrič in dalje preko Nabrežine, Saleža vse do Sempolaja in Stivana ter tudi naprej po vsej slovenski zemlji, dovolj zgovorno pričajo, da je bil krvavi plebiscit mnogo bolj resen in zgovoren, kakor pa zahteva tistih ljudi, ki bi hoteli, da bi se v naše kraje povrnili to, proti čemer se je vse naše ljudstvo in predvsem ti bori, katerih imena so vključana na omenjenih spomenikih, zavestno in dosledno borili do konca, do smrti.

«PRAVDA» NAPADA VES DOSEDANJI STALINSKI USTROJKOLHOZOV

KONEC SOVJETSKEGA «SOCIALIZMA»

S tem je zadan smrtni udarec tudi celotnemu sovjetskemu gospodarskemu sistemu, ki temelji na absolutni oblasti direktorjev, predsednikov in drugih z dekretem imenovanih državnih funkcionarjev v gospodarstvu

Ljudje zelo pazljivo in z zanimanjem sledijo najnovejšemu razvoju odnosov med Vzhodnim Zahodom. Vrstna izredno za nimiriv dogodkov v zvezi z najnovejšimi ukrepi in stalščem, ki jih iskreni ali navidezno - skušajo zadnje čase za vzeti sovjetski vlada do vseh večnejših vprašanj, ki so doležiti v zvečnem razvoju, obvezno upanje, ki bo priložno do zanesljene pomiritev.

S tem v zvezi je važno zabeležiti nekatere značilne spremembe v sovjetski agrarni politiki. V dnevu 2. maja tega leta je bil v »Pravdu« objavljen članek »Utrditte demokratično osnovo kolhozova«, v katerem je bila privržljivo nakazana nova smer zadevne vladne politike, potem ko je prišel na krmilo Malenkova.

V tem članku se »Pravda« zagonjava proti dosedjanju nedatovaniemu načelu imenovanja od zgornjih kolhoznih predsednikov, kakor tudi proti temu, da so ti običajno iz drugih krajiv in ne domačini. »Pravda« predlaga, naj bi ekoložni kmetje sami volili svoje vodstvo, katero bi s predsednikom vred bilo odgovorno vsem kolhoznikom. Tako je bila v SZ prvič podana izjava, s katero se zahteva bolj demokratično upravljanje kolhozov.

»Pravda« piše, dobesedno tole: »Demokratična osnova kolhozov vodstvo je važno sredstvo za dvig kolhozne aktivnosti, za njihovo vzgojo v kolektivnem duhu, kakor tudi za povečanje njihove delovne zavesti. Izkušnja dokazujejo, da kmetje delajo z iniciativou in uspehom samo tam, kjer se v kolhozu počutijo gospodarje.«

Ta nagnjeni preobrat sovjetske politike na tako važen področju naravnega gospodarstva, kot je kolhozdelstvo, je zelo zanimali in vžven obenem. Med drugim se po dolgih letih prvič dogaja, da se o potobnem vprašanju javno razpravlja. Pred osemnajstimi leti, dne 17. februarja 1935, se je ob prilici sprejeti tako imenovanega »Vzornega statuta sovjetskih kolektivnih gospodarstev«, izrecno poudarjal »demokratični značaj kolhozne upravljanja.« Na osnovi tega statuta je imel biti najvišji kolhozni organ »občni zbor vseh članov, ki bi se sklical vsakih šest tednov ter obravnaval vsa vprašanja kolhozne gospodarstva.« Bila je tudi predvide-

na revizijska komisija v svetu nadzorstva nad poslovanjem upravljanja odbora in za obrambo interesov kolhoznih članov.«

V praksi se, seveda, vse to ni izvajalo, ali le v nekaj primerih, in zelo kratko doba. Menda bi se od ustavnega došteta na prste primer, ke je bil kolhozni predsednik izvoljen in ne postavljen od zagovaj. Zraven tega ni bil predsednik skoraj nikoli domačin, izbran med kolhoznicimi kmeti, marveč zmeraj od nekje drugje, iz tega ali onega kraja SZ.

Kar zadeva novo sovjetsko

vprašanje njegove nastavitev, odpustitve, premestitve itd., se je vselej reševalo brez vednočinsti in posvetovanja s kolhoznim članstvom. Omenjeni občni zbori so postopoma izginili, da gre za nekaj, za kar se je novo vodstvo odločilo šele po Stalinovi smrti. To postane jasno, čim vzamemo v postev, da se kaž takega na XIX. kongresu boljševske partije lanskoga oktobra sploh ni omenjen. Nasprotno, na tem kongresu so bili, v zvezi s tem vprašanjem sprejeti takšni sklepki, ki bi se z njihovim izvajanjem odpravila tista mala samostojnost posameznih kolhozov, ki so do tedaj še imeli. Zaradi moremo smatrati najavljeno prehod od individualnega upravljanja kolhozov h kollectivnemu upravljanju, kot pravi odklon od stalinskih principov, kar ima deloma tudi svojo težo. Praktični pomen tega, kar se pripravlja, nam postane že jasnejši, če vzamemo v poitev, da je bilo v SZ konec leta 1949 okrog 254.000 kolektivnih gospodarstev, ki so jih potem v letih 1950-51 združili v 94.000 »velikih kolhozov.« Vsesovsno naj bi se zdaj omenjila oblast predsednikov, katere dobrim del bi se moral prenesti na same kolhozne.

Do danes, tri meseca po Stalinovi smrti, ta, za njegovega življenja skoroda v dogmo spremenjena praksa, nekakrat proglašena za neprimerno in škodljivo, predstavlja vsekakor izredno presečenje.

Praksa, ki bo ustrezal danim pogojem. Do resničnega upravljanja po samih proizvodnjalcih imajo torej še lep kos poti, odnosno je težko verjetno, da bi se mu po takšni poti sploh kdaj koli približali. Ne gre pa tega podcenjevati, zlasti ker nam to jasno dokazuje, da se je obstoječi sovjetski družbenopolitični red izkazal za nesposobnega, da bi na področju, katero kolik dejavnosti dokazal svojo življensko sposobnost. Nasprotno, načel je v slepo ulico, iz katere bo izhod težak, če bo do njega sploh prislo po poti mirnega razvoja.

Razstava Industrijskega strokovnega tečaja (deški oddelek) v Sv. Križu

Razstava osnovne šole na Opčinah

vladno politiko na področju pojmov, do resničnega upravljanja po samih proizvodnjalcih, ki se zdaj v osnovnih obrisih nakazuje v sovjetskem časopisu, pa treba pripomniti, da gre za nekaj, za kar se je novo vodstvo odločilo šele po Stalinovi smrti. To postane jasno, čim vzamemo v postev, da se kaž takega na XIX. kongresu boljševske partije lanskoga oktobra sploh ni omenjen. Nasprotno, na tem kongresu so bili, v zvezi s tem vprašanjem sprejeti takšni sklepki, ki bi se z njihovim izvajanjem odpravila tista mala samostojnost posameznih kolhozov, ki so do tedaj še imeli. Zaradi moremo smatrati najavljeno prehod od individualnega upravljanja kolhozov h kollectivnemu upravljanju, kot pravi odklon od stalinskih principov, kar ima deloma tudi svojo težo. Praktični pomen tega, kar se pripravlja, nam postane že jasnejši, če vzamemo v poitev, da je bilo v SZ konec leta 1949 okrog 254.000 kolektivnih gospodarstev, ki so jih potem v letih 1950-51 združili v 94.000 »velikih kolhozov.« Vsesovsno naj bi se zdaj omenjila oblast predsednikov, katere dobrim del bi se moral prenesti na same kolhozne.

Kaj naj to pomeni drugače, kot da se dosedanja oblikovali, atavistično upravljanja izkazala za neúčinkovito, v prvi vrsti zato, ker so kmetje, vsedilni predsednikov, postajali fedalji bolj indifferentni do svojih delovnih obvez, pri čemer se je nujno morala znižati tudi proizvodnost. Da bi se torej dvignila storilnost dela in proizvodni učinek, je bilo treba preti k drugim oblikam dela in upravljanja.

Bilo bi seveda zgrešeno presečenje, kar se zadevo

zgleda v Slovencijski oken se je razila voda na nekega malega potoka ter se postopoma začela zbirati v Bohinju in v Cerknici. Vsako od njih ima svoje lepote in, kar je blagruje sleherni okoliški in letovičar. Nedavno pa je v bližini rudnika lignita v Velenju nastalo lepo zeleno jezero, na katerem 800 m dolgo, 400 m široko in do 18 m globoko. Tu ristično društvo v Velenju se je tega pojava kaj razveselilo.

ter zato takoj pristopilo k urejevanju tega novega turističnega kotača. V najkrajšem času je s pomočjo uprave velenjskega rudnika zgradilo okusno restavracijsko stavbo z velikim plesniščem, katerega darski obojajajo s snežnobelim peskom posute terase in cvetljene gredice. V neposredni bližini restavracije, kraj samega brega, je urejen prostor za kopanje, poleg njega pa razsežna športna igrišča za tenis, obojko in košarko. Tedeni so začeli tudi že z gradnjo modernega stadiona, ki bo ponos vsem tamošnjim prebivalcem.

Z gradnjo vseh teh objektov in s pojavom samega jezera je Slovenija dobila še en »mali Bled«, ki ne bo za Savinjano in velenjsko rudarje nič manj privlačen kot sleherni veliko letovišče v Sloveniji. Morda se bodo že nekaj let tudi razrasli moderni hoteli, ki bodo pritegnili tudi najbolj oddaljene izletnike, turiste in letovičarje. Tako se hote in nehote spreminjajo zemljevid Slovenije, v katerega bodo geografsko hocičnoce morali vrčati še četrteto jezero.

Morda se bodo že nekaj let tudi razrasli moderni hoteli, ki bodo pritegnili tudi najbolj oddaljene izletnike, turiste in letovičarje. Tako se hote in nehote spreminjajo zemljevid Slovenije, v katerega bodo geografsko hocičnoce morali vrčati še četrteto jezero.

Z gradnjo vseh teh objektov in s pojavom samega jezera je Slovenija dobila še en »mali Bled«, ki ne bo za Savinjano in velenjsko rudarje nič manj privlačen kot sleherni veliko letovišče v Sloveniji. Morda se bodo že nekaj let tudi razrasli moderni hoteli, ki bodo pritegnili tudi najbolj oddaljene izletnike, turiste in letovičarje. Tako se hote in nehote spreminjajo zemljevid Slovenije, v katerega bodo geografsko hocičnoce morali vrčati še četrteto jezero.

Morda se bodo že nekaj let tudi razrasli moderni hoteli, ki bodo pritegnili tudi najbolj oddaljene izletnike, turiste in letovičarje. Tako se hote in nehote spreminjajo zemljevid Slovenije, v katerega bodo geografsko hocičnoce morali vrčati še četrteto jezero.

Morda se bodo že nekaj let tudi razrasli moderni hoteli, ki bodo pritegnili tudi najbolj oddaljene izletnike, turiste in letovičarje. Tako se hote in nehote spreminjajo zemljevid Slovenije, v katerega bodo geografsko hocičnoce morali vrčati še četrteto jezero.

Morda se bodo že nekaj let tudi razrasli moderni hoteli, ki bodo pritegnili tudi najbolj oddaljene izletnike, turiste in letovičarje. Tako se hote in nehote spreminjajo zemljevid Slovenije, v katerega bodo geografsko hocičnoce morali vrčati še četrteto jezero.

Morda se bodo že nekaj let tudi razrasli moderni hoteli, ki bodo pritegnili tudi najbolj oddaljene izletnike, turiste in letovičarje. Tako se hote in nehote spreminjajo zemljevid Slovenije, v katerega bodo geografsko hocičnoce morali vrčati še četrteto jezero.

Morda se bodo že nekaj let tudi razrasli moderni hoteli, ki bodo pritegnili tudi najbolj oddaljene izletnike, turiste in letovičarje. Tako se hote in nehote spreminjajo zemljevid Slovenije, v katerega bodo geografsko hocičnoce morali vrčati še četrteto jezero.

Morda se bodo že nekaj let tudi razrasli moderni hoteli, ki bodo pritegnili tudi najbolj oddaljene izletnike, turiste in letovičarje. Tako se hote in nehote spreminjajo zemljevid Slovenije, v katerega bodo geografsko hocičnoce morali vrčati še četrteto jezero.

Morda se bodo že nekaj let tudi razrasli moderni hoteli, ki bodo pritegnili tudi najbolj oddaljene izletnike, turiste in letovičarje. Tako se hote in nehote spreminjajo zemljevid Slovenije

VREME
Vremenska napoved za danes:
blačno vreme s krajevnimi razjasnitvami in možnostjo
manjših pluh. Temperatura brez bistvenih sprememb.
Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 26.5 stopinje; najnižja 19.9 stopinje.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

ŠE VEDNO NEREŠEN SPOR MED NAJEMNIKI IN USTANOVOM TRE VENEZIE

Jesen ponovna razprava pred goriškim sodiščem

Vse nakane Ustanove Tre Venezie so preračunane, da bi dosegla sledeča cilja: socialno uničiti številne najemniške družine in raznaroditi del slovenske zemlje na levem bregu Soče

Po doljšem presledku so se na goriškem sodišču včeraj določno ob 10.30 zopet stestali zastopniki strank, ki sta udeleženi v sporu, in sicer italijanske Ustanove Tre Venezie ter slovenskih najemnikov iz Pezme, St. Mavra in Oslavje. Odvetnik Luzzato, zastopnik Tre Venezie, in dr. Tarcioni, zastopnik slovenskih najemnikov, sta predsedujocim predložili novo kopico dokumentov in dodatavna materiala, da jih prouči. Sodnik je ugotovil, da je njemu kakor tudi odvetnikom potreben čas, da bi ves predloženi material mogli preučiti. Zato je predlagal, da se sodna razprava prenesa na prvo zasedanje posebnega sodišča, kjer so tudi predstavniki sindikatov, ki bo še prevega oktoberje po zaključku letnih počitnic. Odvetnika sta sprejela na znanje izjavila sodniki in da svoj pristane.

Sodni razpravi je prisostvovalo precejšnje število slovenskih najemnikov, ki jih je zanimal potek razprave. Prenos razprave na jesen jim je vili prepričanje, da bo sodišče imelo dovolj časa na razpolago, da spor dobro prouči in kmetom prizna pravico do najemniške zemelje, ki jima je za njih življenski obstoj nujno potrebna.

Sodni razpravi je prisostvovalo precejšnje število slovenskih najemnikov, ki jih je zanimal potek razprave. Prenos razprave na jesen jim je vili prepričanje, da bo sodišče imelo dovolj časa na razpolago, da spor dobro prouči in kmetom prizna pravico do najemniške zemelje, ki jima je za njih življenski obstoj nujno potrebna. Sodni razpravi je prisostvovalo precejšnje število slovenskih najemnikov, ki jih je zanimal potek razprave. Prenos razprave na jesen jim je vili prepričanje, da bo sodišče imelo dovolj časa na razpolago, da spor dobro prouči in kmetom prizna pravico do najemniške zemelje, ki jima je za njih življenski obstoj nujno potrebna.

Slovenski najemniki so sedaj že bolj prepričani v pravico svojega stališča, in bo enotni slediti razpravi, ki je v teku. Prepricani so, da bodo tudi krajevna oblasti podprli enkrat za vselej odpreti oči pred raznimi mahinacijami ustanove, ki ji še zdalec ni za izboljšanje gospodarskega stanja naše občine. Cega tegu ne bodo storile, se bodo pokazale za sovražnika, na pa začetišnike manjšine.

Sestal se je občinski upravni odbor
Odobrili so podporo protituberokulozemu konzorciju za tekoče leto

Včeraj večer ob 18. uri se je občinski dvorani sestal, občinski upravni odbor, in razpravljalo o raznih važnih zadevah.

Sejo je otvoril župan dr. Bernardis in po njegovih poročilih so odborniki razpravljali o točkah dnevnega reda ter o bodočem delu. Med drugim je bil govora o sledenju: občinska podpora za leto 1953 protituberokulozemu konzorciju, razdelitev stroškov za higienski laboratorijski stroški v občinske stavbe in parodržni letoviških zavodov za izboljševanje dela na tej zemlji. Toda načrt je Ustanova Tre Venezie pričela izvajati že pred štirimi meseci. Poslužila se je svojega zemljišča in zemljišča nekaterih najemnikov, ki jim je predhodno obljubila visoko delarno nagrado in 10 stotov krm. Na delu je zaposlila 15 domačinov, večinoma tistih, ki so odstopili od tožbe zaradi občišča, da bodo letos imeli zemljo najeto brezplačno, in parodržni jamstva, da jih bodo zaposlili skupaj z njihovimi domačinskimi članji. Obnovljena dela so začeli na več mestih, in sicer so začeli graditi posebne jarke, ki naj bi služili za saditev novih trt. Toda delajo samo tri mesece. V mesecu maju pa so delavo poslali z del, češ da je vse na pravljeno. Kmetje, ki so videjali jarke, so ugotovili, da jarki z 80 cm širino in 60 cm globino ne morejo zadostovati za zasaditev novih trt. Jarki so dobri le za zasaditev paradižnikov in nič drugega. Ustanova pa je končno bila primorana vrnili zemljo prejšnjemu obdelovalcu-najemniku in ostale predele ponuditi kmetom v njihovo obdelavo. Tako je ustanova pred najemniki in tudijo pred vso javnostjo pokazala, da ji ne gre za izboljšanje zemljišča in za zaposlitev brezposelnih temveč da ima pred seboj drugačne cilje, ki niso danes nikomur več neznani.

Zemlje, na kateri se poti in dela slovenski rod, hoče izbrinuti slovenskega kmeta in naseliti tuje. V vas bi prišli begunci, ki bi odvzeli še tisti kosek kruha, za katerega se prebivalstvo s trdim delom vseh in trudi. Da je takoj in nujno drugače, dokazuje tudi prideleni pogodbog z družbo Telce za

takso glede zasedbe zemljišča ter o davkih na potrošnjo za leto 1953.

Šele v četrtek «Palmini» v Gorici

Prihod cirkusa Palmiri v Gorico, ki je bil najavljhen za včeraj 18. t. m., je preložen na prihodnji četrtek 25. t. m. zaradi tega, ker ostane še nekaj dni v Trstu, da zadovolji vse občinstvo.

Kakor je rečeno, bo razplovil svoj šotor na Trgu Cesare Battisti, in prva predstava bo ob 21.15. V Gorici bo ostal do vključenega 29. t. m.

PREDPISI za vstop v Avstrijo z motornimi vozili

Inozemski turisti, ki namestavajo v Avstrijo z vozili vseh vrst, morajo imeti:

1. triptik ali karnet za cestino;

2. tisti, kateri nimajo triptika ali karнетa lahko dvignejo na meji pri to določenih mestih Oesterreichischer Automobil-Motor-Touring Club in pri uradih na avstrijskih obmejnih carinah neko posebne dokumente, imenovane «Vormerkchein», s katerim lahko vsak prosti kroži po Avstriji za dobo 10 dni ali več. Dokument, ki velja 10 dni stane 30 avstrijskih šilingov, takoj velja 20 dni 40 šilingov, za 30 dni pa 60 avstrijskih šilingov.

«Vormerkchein», veljavjen 10 dni, se lahko dvakrat podelja, vsakkrat za dobo 10 dni, pri zgornj navedenih uradih, ali pa tudi pri carinskih uradih v notranjosti države s plačilom 30 šilingov za vsakih 10 dni;

3. mednarodno dovoljenje za vožnjo;

4. mednarodno potrdilo za vozilo;

5. evidentno tablico države. Za vozila, ki so vpisana v Italiji, Franciji, Nemčiji in Sveti, ter za tista, ki so opredeljena v dovozljem za vožnjo in ki so bila izdana v eni izmed navedenih dežel, niso potreben dokumenti navedeni pod točko 3 in 4.

3. mednarodno dovoljenje za vožnjo;

4. mednarodno potrdilo za vozilo;

5. evidentno tablico države.

Za vozila, ki so vpisana v Italiji, Franciji, Nemčiji in Sveti, ter za tista, ki so opredeljena v dovozljem za vožnjo in ki so bila izdana v eni izmed navedenih dežel, niso potreben dokumenti navedeni pod točko 3 in 4.

Od tod vključno z 27. t. m. ob 19.15. Ljubljani planinski lepot, ne zamudite te prilike!

KDO ZAVIRA dvolastniški promet

Italijanske oblasti so po 10-mesečnem čakanju zavrnile jugoslovanski predlog za otvoritev obmejnega bloka za dvolastniški promet na Pristavi

Eno prečeh in se ne povsem rešenih vprašanj med Jugoslavijo in Italijo je tudi vprašanje obmejnega dvolastniškega prometa. Italijani z raznim izgovorom odbijajo pametne predloge za rešitev tega vprašanja z očitim ciljem, čimveč škodovati slovenskemu življenju in onstran meje.

Blok pri rdeči hiši pri Goriči, ki služi mednarodnemu prometu, je hkrati dvolastniški blok. Tu so jug. oblasti zgradile lično zgradbo za carinarnico, poslovno in »Putnik« ter drugimi potrebnimi prostori za nemoteno odvajanje obmejnega prometa. Odprti so lepo urejeno okrepljeno v uredili dohode na sam blok. Tukrat je raztezajo lepo urejene grede državne cestice, nad katero se dvigajo nizki holmi obrasli z vinsko trto. Tako kraj v resnici zasluži ime Rožna dolina.

Tuji, posebno trgovci iz raznih držav, turisti in izletniki so stalni gostje, ki prihajajo čez blok. Poleg luksemburških avtomobilov, v katerih prihajajo v našo državo tujci, in težkih kamionov, počasi cijajoči tudi kmečki vozovi, z vložkovim vpregrado, čestokrat naloženi z gnjem in drugim, ki se krejajo v obe smeri, kar močno ovira naraščajoči mednarodni promet.

Klobet in Schaefer sta prispevali v isti skupini, zato se splošno ocenila na vrhu danes ni spremenna. Schaer ima še vedno 32 sekund prednost pred Klobetom.

VRSTNI RED NA CILJU 2. ETAPU BRUGG - RHEINFELDEN (DEN (241 km):

1. VANDER VOORDEN (Belgia) 6.33'16"; 2. Koblet (Svica) 6.33'24"; 3. Defilippi (It); 4. Cerami (It); 5. Barozzi (It); 6. Pasotti (It); 7. Schaefer (Svica); 8. Melii (Svica), s časom 02.33'53".

Na sedež Zelenega kriza v Ul. Morelli, je prisel včeraj okrog 12. ure 13-letni Jože Folci iz Gorice, Ul. Duce d'Aosta 41, da bi mu obvezali desno nogo, kateri si je ranil s kolesom. Ker je bila rana precej huda, ga je rešilni avto Zelenega kriza odpeljal v bolničko Brigata Pavja Menijo, da bo ozdravljen v nekaj dneh.

DEZURNA LEKARNA

Danes posluje ves in po noči lekarna Mantovan »Al Corso, Korzo Verdi št. 17, tel. 28-79.

KINO

VERDI: 17, »Neka ženska je ubila« F. Latimore, L. Garelli.

MODERNO: 17, »Gigoló in Gigoléte« G. Johns, N. Patrick.

CENTRALE: 17, »Maševelava bom svojo preteklosti« J. Mills.

VITTORIA: 17, »Salerno oburi X. D. Andrew.

SPLOŠNA OCENA PO 2. ETAPI:

1. FRITZ SCHAEFER 13.00'03";

2. Koblet zaostanek 35"; 3. Defilippi 2'20"; 4. Cerami 2'23".

Nato z istim časom: Barozzi (It), Fornora (It), Schellenberg (Svica), Giudici (It), Astrua (It), De Keyzer (Belg.).

Zampini (It), Schneider (Avstrija), Chevalley (Svica), 14. Clerici in Pasotti 13.02'33".

Ljubljanski na Touru

LUKSEMBURG, 18. — V ljubljanskem moštvu za Tour de France bodo sledči tekmovalci:

Wim Diederich, Jean Kirchen, Lucien Gillen, Charles Caul, Eddy Hein, Jean Goldschmidt, Marcel Erner, Will Kemp, Jean Schmit in Marcel Dierkes.

TOKIO, 18. — Svetovni prvak muške kolesarske etape Japana

Yoshio Shirai bo spoprijel prihodnji mesec s Skotom Viacom Hermanom v Tokiu. To bo priravnalni dvojbor za spodaj z bivšim prvakom Terryjem Allenom v jeseni, ko bo Shirai branil naslov prvaka.

MOSCVA, 18. — Na georgijskem prvenstvenem tekmovalju v dviganju uteži je 23-letni svetovni prvak Jugoslavije in bo to mesto letos verjetno obdržal.

Gledalci bodo priložnost prisostvovati tudi nastopom državnih rekorderjev.

CLEVELAND, 18. — Rocky Castellani je včeraj po točkah v 10 krogih premagal Francoza Piera Langloisa (srednja kategorija).

MOSKVA, 18. — Na georgijskem prvenstvenem tekmovalju v dviganju uteži je 23-letni svetovni prvak Jugoslavije in to si tako ovajevljuje evropsko prvenstveno tekmovanje bantam, v kateri je bil naslov prvaka prost.

TOKIO, 18. — Svetovni prvak muške kolesarske etape Japana Yoshio Shirai bo spoprijel prihodnji mesec s Skotom Viacom Hermanom v Tokiu. To bo priravnalni dvojbor za spodaj z bivšim prvakom Terryjem Allenom v jeseni, ko bo Shirai branil naslov prvaka.

NEW YORK, 18. — Gerry Dreyer iz Južne Afrike, prvak britanskega imperija v kategoriji welter, je premagal po točkah v 10 krogih Vica Carolla.

TOUR DE FRANCE, 18. — Peter Keenan prvak kategorije bantam

GLASGOW, 18. — Peter Keenan (Angl.) je premagal po točkah v 15 krogih Francoza Mauricea Sandeyrona in si tako ovajevljuje evropsko prvenstveno tekmovanje bantam, v kateri je bil naslov prvaka prost.

CLEVELAND, 18. — Rocky Castellani je včeraj po točkah v 10 krogih premagal Francoza Piera Langloisa (srednja kategorija).

MOSCVA, 18. — Na georgijskem prvenstvenem tekmovalju v dviganju uteži je 23-letni svetovni prvak Jugoslavije in to si tako ovajevljuje evropsko prvenstveno tekmovanje bantam, v kateri je bil naslov prvaka prost.

ZAGREB, 18. — Včeraj je bil načrtovano prvenstveno tekmovalje jugoslovanskih atletičnih terenov v Zagrebu.

MONTEVIDEO, 18. — Včeraj je bil načrtovano prvenstveno tekmovalje jugoslovanskih atletičnih terenov v Montevideu.

MIAMI, 18. — Včeraj je bil načrtovano prvenstveno tekmovalje jugoslovanskih atletičnih terenov v Miami.

LAUSANNE, 18. — Včeraj je bil načrtovano prvenstveno tekmovalje jugoslovanskih atletičnih terenov v Lausanne.

BRASILIA, 18. — Včeraj je bil načrtovano prvenstveno tekmovalje jugoslovanskih atletičnih terenov v Brasili.

SAO PAULO, 18. — Včeraj je bil načrtovano prvenstveno tekmovalje jugoslovanskih atletičnih terenov v São Paulo.

MONTEVIDEO, 18. — Včeraj je bil načrtovano prvenstveno tekmovalje jugoslovanskih atletičnih terenov v Montevideu.

TIROL, 18. — Včeraj je bil načrtovano prvenstveno tekmovalje jugoslovanskih atletičnih terenov v Tirolu.

GENOVA, 18. — Včeraj je bil načrtovano prvenstveno tekmovalje jugoslovanskih atletičnih terenov v Genovi.

ROMA, 18. — Včeraj je bil načrtovano prvenstveno tekmovalje jug